EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 12. 2020
COM(2020) 772 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie (nariadenie o NNN rybolove)

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o uplatňovaní nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie (nariadenie o NNN rybolove)

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE 1

1. Úvod 2

2. Súčasný stav – pokrok od oznámenia z roku 2015 4

2.1. Spolupráca s členskými štátmi 4

- Členské štáty a ich zodpovednosti vlajkového štátu 4
- Členské štáty a ich zodpovednosti pobrežného štátu 5
- Členské štáty a ich zodpovednosti prístavného štátu 5
- Členské štáty a ich zodpovednosti trhového štátu: systém osvedčovania úlovkov 6
- Používanie systému vzájomnej pomoci medzi členskými štátmi a Komisiou a s krajinami mimo EÚ 7

2.2. Spolupráca s krajinami mimo EÚ 7

- Vyrovnávanie podmienok prostredníctvom dialógu 8
- Budovanie siete spojencov 10
- Podpora systémov osvedčovania úlovkov 10
- Podpora vykonávania dohody o opatreniach prístavných štátov 10
- Vplyv dialógov o NNN rybolove na krajiny SFPA 11
- Podpora pre krajiny mimo EÚ 11

2.3. Ďalšie rámce medzinárodnej spolupráce a spolupráca so zainteresovanými stranami 13

3. Hlavné výzvy pri vykonávaní nariadenia o NNN rybolove 14

3.1. Vykonávanie v rámci EÚ 14

- Dialógy s krajinami mimo EÚ 14
- Posilnenie medzinárodnej správy v boji proti NNN rybolovu 15
- Spolupráca a koordinácia 16

4. Závery 16

1. Úvod

Ako sa stanovuje v článku 55 ods. 1 nariadenia, táto správa informuje Európsky parlament a Radu o uplatňovaní nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008, ktorým sa ustanovuje systém Spoločenstva na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému (NNN) rybolovu, na odrádzanie od neho a jeho odstránenie. Správa hodnotí predovšetkým informácie poskytnuté členskými štátmi vo forme odpovedí na dotazník zaslaný Komisiou[1] od posledného oznámenia z 1. októbra 2015[2], ale aj všetky ďalšie príslušné informácie, ktoré Komisia dostala od zainteresovaných strán v danom období. Takisto uvádza prehľad činností, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov nariadenia o NNN rybolove. Na základe toho identifikuje aj hlavné výzvy, pokiaľ ide o vykonávanie.

NNN rybolov zostáva jednou z najväčších hrozieb pre udržateľné využívanie rybolovných zdrojov. Dynamický, prispôsobivý a utajený charakter NNN rybolovu nanešťastie znemožňuje jednoduchým spôsobom odhadnúť jeho vplyv. Približné výpočty však ukazujú, že NNN rybolov vo svetových oceánoch každoročne predstavuje hmotnosť okolo 11 – 26 miliónov ton rýb, čo zodpovedá ročne cene 9 – 21 miliárd EUR[3].

Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov v čiastkovom cieli č. 14.4 v rámci cieľa č. 14 „Život pod vodou“, ktorý je súčasťou Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj prijatej v roku 2015, osobitne vyzvalo medzinárodné spoločenstvo, aby „*do roku 2020 účinne zregulovalo rybolov a zastavilo nadmerný, nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov a deštruktívne rybolovné praktiky*[4]“. EÚ sa preto zaväzuje dosiahnuť trvalé zníženie NNN rybolovu a úplne túto činnosť odstrániť.

V oznámení o Európskom ekologickom dohovore pre Európsku úniu[5] sa ako priorita uvádza prístup nulovej tolerancie k NNN rybolovu. Okrem toho je tento prístup dôležitým aspektom stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030[6] a kľúčom ku celosvetovému prechodu na udržateľné potravinové systémy, ako sa uvádza v rámci stratégie „z farmy na stôl“[7]. Požaduje rozhodné opatrenia EÚ v rámci vonkajšieho rozmeru spoločnej rybárskej politiky (SRP), najmä prostredníctvom snahy o odstránenie NNN rybolovu v regionálnych organizáciách pre riadenie rybárstva (RFMO)[8] v súvislosti s dohodami EÚ o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva (SFPA) a dokončením revízie pravidiel kontroly EÚ[9]. Boj proti NNN rybolovu na celom svete je takisto dôležitým prvkom spoločného oznámenia o medzinárodnej správe

---

1 Informácie poskytnuté členskými štátmi za obdobie 2016 – 2017. Takéto informácie sa poskytujú každé dva roky na základe dotazníka vypracovaného Komisiou.

2 COM(2015) 480 z 1. októbra 2015.

3 http://www.fao.org/3/a-i6069e.pdf.

4 *„Cieľ 14.4: Do roku 2020 účinne regulovať rybolov a zastaviť nadmerný, nezákonný, nenahlásený a neregulovaný rybolov a deštruktívne rybolovné praktiky a zaviesť vedecky podložené plány hospodárenia s cieľom čo možno najrýchlejšej obnovy populácií rýb minimálne na úrovne, pri ktorých je možné dosahovať maximálny udržateľný výnos zodpovedajúci ich biologickým vlastnostiam.“* https://unstats.un.org/sdgs/metadata/?Text=&Goal=14&Target=14.4.

5 COM(2019) 640 z 11. decembra 2019.

6 COM(2020) 380 z 20. mája 2020.

7 COM(2020) 381 z 20. mája 2020.

8 Úplný zoznam je dostupný tu: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo_sk.

9 Nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 z 20. novembra 2009, ktorým sa zriaďuje systém kontroly Spoločenstva na zabezpečenie dodržiavania pravidiel spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32009R1224.

oceánov z roku 2016[10]. A napokon politika na odstránenie NNN rybolovu je relevantná v kontexte agendy námornej bezpečnosti EÚ[11].

Systém EÚ na zabránenie NNN rybolovu, odrádzanie od neho a na jeho odstránenie je začlenený do medzinárodných právnych predpisov v oblasti rybolovu, najmä do:

- Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve z roku 1982,
- dohody OSN o populáciách rýb z roku 1995 a
- Dohody o podporovaní dodržiavania medzinárodných ochranných a riadiacich opatrení rybárskymi plavidlami na šírom mori z roku 1993.

Tieto nástroje sú interpretované a podložené nezáväznými nástrojmi, akými sú nástroje, ktoré vypracovala Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), najmä Kódex správania pre zodpovedný rybolov z roku 1995 (kódex správania) a Medzinárodný akčný plán na zabraňovanie nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu, odrádzanie od neho a jeho odstránenie z roku 2001 (ďalej len „medzinárodný akčný plán“), ktorý je jedným z niekoľkých medzinárodných akčných plánov prijatých v súvislosti s kódexom správania. Tieto právne nástroje – záväzné aj nezáväzné – tvoria súbor opatrení, ktoré sa navzájom posilňujú a dopĺňajú.

Okrem toho s cieľom posilniť vykonávanie medzinárodného akčného plánu organizácia FAO prijala v roku 2009 Dohodu o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu a odrádzanie od nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu a na jeho odstránenie[12] (PSMA), ktorá nadobudla účinnosť v júni 2016[13]. Dohoda PSMA je prvým a jediným právne záväzným globálnym nástrojom, ktorý sa zameriava na boj proti NNN rybolovu priamo ako na svoj hlavný cieľ. Napriek tomu, že nevytvára nové medzinárodné nástroje na boj proti NNN rybolovu, stanovuje minimálne normy pre výkon právomoci v prístavnom štáte v súvislosti s NNN rybolovom. Medzi ďalšie relevantné príspevky FAO v posledných rokoch patria dobrovoľné usmernenia k vykonávaniu povinností vlajkového štátu z roku 2014 a dobrovoľné usmernenia pre systémy dokumentácie o úlovkoch z roku 2017. EÚ významne prispieva k týmto iniciatívam, ktoré pomáhajú ďalej posilňovať medzinárodné právne predpisy v oblasti rybolovu a poskytujú významné usmernenia v oblasti boja proti NNN rybolovu.

Jedinečný prístup EÚ k boju proti NNN rybolovu vychádza z nariadenia (ES) č. 1005/2008. Prijatím a vykonávaním tohto nariadenia EÚ ako prvá vypracovala komplexný rámec na boj proti NNN rybolovu, ktorým sa zámery transformujú na činy a ktorým sa vytvárajú globálne rovnaké podmienky v odvetví rybárstva.

V nariadení sa uvádza, že všetky krajiny, či už členské štáty alebo krajiny mimo EÚ, sú zodpovedné za plnenie svojich medzinárodných záväzkov ako vlajkové, prístavné, pobrežné alebo trhové štáty. Preukázalo sa, že je to transparentný a nediskriminačný nástroj, ktorý sa vzťahuje na všetky plavidlá, ktoré sa zúčastňujú na komerčnom využívaní rybolovných

---

[10] EÚ je aktívnym účastníkom v piatich RFMO zameraných na tuniaky, v 12 RFMO, ktoré nie sú zamerané na tuniaky, a v iných rybárskych organizáciách. Kompletný zoznam je dostupný tu: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/rfmo_sk.

[11] https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security_sk.

[12] http://www.fao.org/port-state-measures/en/.

[13] EÚ schválila dohodu PSMA rozhodnutím Rady 2011/443/EÚ z 20. júna 2011.

zdrojov a všetkých občanov EÚ zapojených do rybolovných činností pod akoukoľvek vlajkou.

Desať rokov po nadobudnutí účinnosti nariadenia o NNN rybolove sa EÚ považuje za hlavného aktéra v boji proti NNN rybolovu na celom svete. Vytrvalosť v činnostiach v rámci boja proti NNN rybolovu ešte viac upevní úlohu EÚ v tejto oblasti.

2. Súčasný stav – pokrok od oznámenia z roku 2015

V oznámení z roku 2015 sa uvádzala ďalšia práca s cieľom zlepšiť súčasný systém a prípadne zjednodušiť a zmodernizovať vykonávanie nariadenia o NNN rybolove, najmä prostredníctvom prechodu od systému osvedčovania úlovkov v papierovej podobe na elektronický systém. Komisia oznámila, že bude ďalej spolupracovať s krajinami mimo EÚ prostredníctvom dialógu a možnosti poskytovať im technickú a rozvojovú pomoc s cieľom riešiť ich problémy v oblasti NNN rybolovu.

Štyri vzájomne prepojené oblasti činnosti, ktoré sa ustanovujú v nariadení o NNN rybolove, sú:

- systém EÚ osvedčovania úlovkov,
- systém vzájomnej pomoci medzi členskými štátmi,
- proces spolupráce s krajinami mimo EÚ a
- zoznam plavidiel vykonávajúcich NNN rybolov.

Všetky tieto nástroje sa v boji proti NNN rybolovu za posledných päť rokov osvedčili.

Od posledného oznámenia sa zaznamenalo viacero konkrétnych výsledkov. V tejto správe sa predkladajú hlavné úspechy dosiahnuté v rámci nariadenia o NNN rybolove od roku 2015 do roku 2019.

2.1. Spolupráca s členskými štátmi

➢ Členské štáty a ich zodpovednosti vlajkového štátu

EÚ skonsolidovala svoje opatrenia, pokiaľ ide o členské štáty a ich zodpovednosti vlajkového štátu, prijatím nových opatrení na efektívnejšie riadenie operácií ich flotíl mimo vôd EÚ (udržateľné riadenie vonkajších rybárskych flotíl)[14]. Všetky rybolovné činnosti plavidiel EÚ vykonávané mimo vôd EÚ alebo spadajúce do pôsobnosti právomoci regionálnej organizácie pre riadenie rybárstva (RFMO) musia byť osobitne schválené vlajkovým členským štátom, ktorý zodpovedá aj za správne riadenie týchto oprávnení na rybolov[15]. Komisia odosiela oprávnenia príslušným RFMO a krajinám mimo EÚ za predpokladu, že sú splnené príslušné podmienky a kritériá oprávnenosti.

[14] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2403 z 12. decembra 2017 o udržateľnom riadení vonkajších rybárskych flotíl, ktorým sa nahrádza nariadenie Rady (ES) č. 1006/2008. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:32017R2403.

[15] Číselné údaje z júna 2019 (okrem oblasti pôsobnosti Všeobecnej rybárskej komisie pre Stredozemné more, GFCM): 5 843 rybárskych plavidiel zodpovedá 8 818 oprávneniam na rybolov.

Okrem toho aj mimo vôd EÚ podliehajú plavidlá EÚ pravidlám kontroly EÚ[16] a pravidlám stanoveným v nariadení o NNN rybolove.

Po vyhodnotení súčasného systému na kontrolu rybárstva sa Komisia rozhodla začať aj s jeho revíziou. Návrh Komisie na jeho revíziu bol prijatý 30. mája 2018[17]. Komisia sa rozhodla navrhnúť niekoľko zmien v nariadení o kontrole, ako aj cielených zmien v nariadení o NNN rybolove a v nariadení o založení Európskej agentúry pre kontrolu rybárstva (EFCA). Celkovým cieľom tejto revízie je zmodernizovať, posilniť a zjednodušiť systém EÚ na kontrolu rybárstva a rozšíriť rovnaké podmienky v oblasti kontroly rybárstva. V návrhu sa predovšetkým objasňujú, posilňujú a harmonizujú ustanovenia o presadzovaní, najmä pokiaľ ide o opatrenia a sankcie za závažné porušenia. Medzi jeho ambície patrí aj:

- vytvorenie spoľahlivejšieho a úplnejšieho systému údajov o rybolove vrátane plne digitalizovaného podávania správ o úlovkoch, ktorý by bolo možné uplatniť na všetky rybárske plavidlá EÚ[18],
- rozšírenie elektronického systému sledovania na všetky plavidlá vrátane malých plavidiel,
- zavedenie nových postupov váženia pre produkty rybolovu,
- posilnenie pravidiel registrácie úlovkov pre rekreačné rybárstvo,
- zlepšenie vysledovateľnosti produktov rybolovu a akvakultúry EÚ a dovážaných produktov rybolovu a akvakultúry a
- posilnenie pravidiel týkajúcich sa rybárskeho výstroja.

➢ Členské štáty a ich zodpovednosti pobrežného štátu

Pokiaľ nie je s príslušnou krajinou mimo EÚ dohodnuté inak, rovnaké pravidlá kontroly, ktoré sa vzťahujú na plavidlá EÚ, sa vzťahujú aj na plavidlá krajín mimo EÚ, ktoré pôsobia vo vodách EÚ.

Komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi s cieľom predchádzať akýmkoľvek činnostiam NNN rybolovu, odrádzať od nich a odstraňovať ich. Okrem toho vyzýva členské štáty, aby informovali o akomkoľvek podozrení z NNN rybolovu vykonávaného plavidlami z krajín mimo EÚ v ich vodách[19] a plne využíva systém vzájomnej pomoci na udržiavanie nezákonne ulovených rýb mimo trhu EÚ. Komisia takisto pomáha pri pravidelnej spolupráci medzi členskými štátmi a krajinami mimo EÚ.

➢ Členské štáty a ich zodpovednosti prístavného štátu

Nariadenie o kontrole ustanovuje vhodný rámec kontroly prístavov vrátane inšpekcií v prístave alebo pri vylodení. Nariadenie o NNN rybolove dopĺňa a ustanovuje účinný

---

16 Nariadenie Rady (ES) č. 1224/2009 z 20. novembra 2009, ktorým sa zriaďuje systém kontroly Spoločenstva na zabezpečenie dodržiavania pravidiel spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1224&from=EN.

17 COM(2018) 368 final z 30. mája 2018.

18 Vrátane plavidiel s dĺžkou menej ako 12 metrov.

19 V období 2016 – 2017 členské štáty nahlásili 36 spozorovaných zahraničných rybárskych plavidiel. Informácie založené na správach členských štátov za obdobie 2016 – 2017 v súlade s článkom 55 ods. 1.

systém inšpekcií v prístave pre rybárske plavidlá krajín mimo EÚ, ktoré sa zastavujú v prístavoch členských štátov.

Členské štáty vo svojich správach predložených Komisii poskytujú informácie o výsledkoch inšpekcií v prístavoch a o priamych vylodeniach a prekládkach produktov rybolovu rybárskymi plavidlami z krajín mimo EÚ[20].

V rokoch 2016 – 2017 sa v prístavoch EÚ vylodilo približne 4 349 plavidiel z krajín mimo EÚ a členské štáty EÚ skontrolovali 635 z týchto plavidiel.

- Členské štáty a ich zodpovednosti trhového štátu: systém osvedčovania úlovkov

Ako jeden z najväčších svetových trhov pre produkty rybolovu je EÚ zodpovedná za zabezpečenie toho, aby sa produkty rybolovu pochádzajúce z NNN rybolovu nedostali na jej trh.

Systém osvedčovania úlovkov zriadený nariadením o NNN rybolove sa osvedčil ako účinný pri udržiavaní takto ulovených rýb mimo trhu EÚ.

Viac ako 92 krajín informovalo Komisiu o orgánoch oprávnených v každej krajine potvrdzovať vierohodnosť informácií uvedených v osvedčeniach o úlovkoch vydaných pre produkty vyvážané na trh EÚ (ďalej len „príslušné orgány“). V priemere sa každoročne predloží príslušným orgánom členských štátov pre dovoz približne 200 000 osvedčení o úlovkoch a 25 000 vyhlásení o spracovaní[21]. V období 2016 – 2019 naďalej klesal počet odmietnutí dovozu produktov rybolovu na trh EÚ v súlade so systémom osvedčovania úlovkov týkajúci sa NNN rybolovu.

Ako sa predpokladalo v oznámení z roku 2015, Komisia v máji 2019 spustila[22] informačný systém s názvom CATCH, ktorý je určený na digitalizáciu osvedčení o úlovkoch a súvisiacich postupov na použitie pri dovoze. Cieľom systému CATCH je vyvinúť webovú aplikáciu na podporu správy úradných dokumentov a automatizáciu súvisiacich postupov, ako sa stanovuje v nariadení o NNN rybolove. Konečným účelom tohto systému v rámci celej EÚ je uľahčiť a zosúladiť postupy overovania vykonávané príslušnými orgánmi členských štátov a pomáhať zabezpečiť rovnaké podmienky pre dovozcov do EÚ.

Vývoj systému CATCH sa riadi dobrovoľnými usmerneniami FAO pre systémy dokumentácie o úlovkoch[23], ktoré boli prijaté v roku 2017. Systém CATCH bol vyvinutý na základe systému TRACES, platformy s 30 000 používateľmi z viac ako 80 krajín sveta. TRACES používajú orgány členských štátov a dovozcovia do EÚ od roku 2005 na kontroly týkajúce sa zdravotných požiadaviek na obchod v rámci EÚ a dovozy zvierat, potravín, krmív a rastlín. V súčasnosti sa používa aj na kontrolu osvedčení o úlovkoch. Návrh Komisie na revíziu nariadenia o kontrole obsahuje právne ustanovenia týkajúce sa používania systému CATCH. Povinné používanie systému CATCH závisí od ukončenia

[20] Opäť podľa článku 55 ods. 1 nariadenia o NNN rybolove.

[21] Odhad Komisie na základe oznámení od členských štátov podľa článku 18 ods. 5 nariadenia o NNN rybolove.

[22] Na rozvoj systému CATCH sa ročne prideľuje priemerne 350 000 EUR.

[23] http://www.fao.org/iuu-fishing/international-framework/voluntary-guidelines-for-catch-documentation-schemes/en/.

prebiehajúcej revízie systému na kontrolu rybárstva a jej nadobudnutia účinnosti. Dovtedy ho krajiny EÚ a ich vnútroštátni prevádzkovatelia môžu používať dobrovoľne[24].

Komisia sa zameriava na prácu, ktorú v súčasnosti vykonáva UN/CEFACT (Centrum OSN pre uľahčovanie obchodu a elektronické podnikanie) s cieľom preskúmať možné použitie formátu FLUX na zabezpečenie interoperability so systémom CATCH v prostredí informačných technológií krajín mimo EÚ na kontroly produktov rybolovu. Pracuje aj na zavedení elektronického systému na výmenu osvedčení (EU CSW-CERTEX[25]) pre všetky colné orgány EÚ v rámci iniciatívy EÚ „prostredie centrálneho elektronického priečinka pre colníctvo“. Systém CATCH je nastavený tak, aby sa stal súčasťou systému EU CSW-CERTEX.

- Používanie systému vzájomnej pomoci medzi členskými štátmi a Komisiou a s krajinami mimo EÚ

Systém vzájomnej pomoci zriadený podľa článku 51 nariadenia o NNN rybolove sa osvedčil v rámci pomoci členským štátom pri vykonávaní nariadenia o NNN rybolove. Všetky členské štáty na vykonávanie tejto úlohy vymenovali samostatných styčných úradníkov pre oblasť NNN rybolovu.

Systém uľahčuje spoluprácu medzi členskými štátmi a Komisiou a s krajinami mimo EÚ. Je to dôležité na zabezpečenie toho, aby sa NNN rybolov náležite vyšetroval a sankcionoval. Systém uľahčuje nepretržitú výmenu informácií o upozorneniach, spravodajských informáciách a výsledkoch vyšetrovaní vedených v prípade náznakov činností NNN rybolovu.

Od roku 2015 Komisia zaslala samostatným styčným úradníkom členských štátov viac ako 170 upozornení, aby ich usmernila pri vykonávaných kontrolách rizikových situácií a požiadala o vyšetrovanie údajných činností NNN rybolovu a závažných porušení. Okrem toho sa členské štáty pravidelne odvolávajú na ustanovenia nariadenia o NNN rybolove týkajúce sa vzájomnej pomoci s cieľom vzájomne spolupracovať, ako aj so správnymi orgánmi krajín mimo EÚ. Celkovo sa tým zlepšilo vykonávanie nariadenia o NNN rybolove. Aktívne využívanie vzájomnej pomoci sa ukázalo ako účinné pri blokovaní dovozu produktov rybolovu na trh EÚ v hodnote miliónov EUR pochádzajúcich z NNN rybolovu, najmä z Afrického rohu.

2.2. Spolupráca s krajinami mimo EÚ

Od roku 2015 Komisia naďalej spolupracuje s niekoľkými krajinami mimo EÚ a podporuje ich pri uskutočňovaní základných reforiem rybárskych politík. Tieto reformy viedli k revíziám vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré ich uviedli do súladu s medzinárodnými záväzkami, k silnejším administratívnym štruktúram a zlepšeným systémom monitorovania, kontroly a dohľadu (MCS). Týmto spôsobom dohody o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva (SFPA) s krajinami mimo EÚ pomohli posilniť riadenie a zároveň zlepšili kapacitu krajín mimo EÚ a využívanie nástrojov na

[24] Viac informácií o systéme nájdete tu: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/catch-it-system_en.pdf.

[25] https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs/eu-single-window-environment-for-customs_en.

boj proti NNN rybolovu. Pomocou odvetvovej podpory SFPA sa vykonali konkrétne opatrenia.

Krajiny mimo EÚ vo všeobecnosti zaujali aktívny postoj k problému NNN rybolovu a preukázali ochotu prijať účinnejšie opatrenia. Tým sa preukazuje osvojenie si reforiem, ktoré zosúladia ich systémy na kontrolu rybárstva s medzinárodnými normami. Zo skúseností však takisto vyplýva, že trvalé výsledky vo forme stabilného dodržiavania predpisov rybolovu je možné dosiahnuť len vďaka silnej a pretrvávajúcej politickej vôli.

- Vyrovnávanie podmienok prostredníctvom dialógu

Dvojstranné dialógy o NNN rybolove s krajinami mimo EÚ zostávajú podľa nariadenia o NNN rybolove stredobodom spolupráce.

Zapojenie sa Komisie do dialógu závisí od radu ukazovateľov, ktoré určujú efektívnosť opatrení prijatých rôznymi krajinami na boj proti NNN rybolovu.

Toto posúdenie zohľadňuje, či krajiny mimo EÚ konajú ako vlajkové, pobrežné, prístavné alebo trhové štáty. Príslušné ukazovatele zahŕňajú dodržiavanie nástrojov medzinárodného práva, vykonávanie dobrovoľných usmernení, účinné vykonávanie opatrení RFMO, politiku flotíl, ochranu, riadenie a kontrolu vôd v rámci vnútroštátnych právomocí, rámce presadzovania a rozsah produkcie rybolovu (populácie, flotily) alebo obchodné toky. V posúdení sa zohľadňujú aj informácie o histórii krajiny v súvislosti s NNN rybolovom, pričom v prípade potreby sa osobitná pozornosť venuje konkrétnym obmedzeniam, ktorým čelia rozvojové krajiny.

Od nadobudnutia účinnosti nariadenia o NNN rybolove sa Komisia zapojila do dialógov alebo iných foriem spolupráce s viac ako 60 krajinami. V rámci 26 dialógov, ktoré sa uskutočnili od roku 2012[26] s aktívnou podporou Komisie, 15 partnerov úspešne zreformovalo svoje systémy riadenia rybárstva zosúladením svojich právnych rámcov s medzinárodnými záväzkami ako vlajkové, prístavné a trhové štáty.

V iných prípadoch však neformálny dialóg nie je dostatočne odstrašujúcim prostriedkom na to, aby krajina mimo EÚ riešila zistené nedostatky.

NNN nariadenie zavádza dnes už všeobecne známy „systém udeľovania kariet“[27], ktorý Komisii umožňuje informovať krajinu mimo EÚ o riziku, že môže byť označená ako nespolupracujúca krajina v boji proti NNN rybolovu (postup predbežnej identifikácie, „žltá karta“). Komisia vedie formálny dialóg s predbežne identifikovanou krajinou a nadväzuje spoluprácu na základe akčného plánu.

Od konca roku 2015 sa úspešne podarilo zrušiť sedem žltých kariet, pričom sa v dotknutých krajinách dosiahli dôležité reformy v odvetví rybárstva. V rovnakom období bolo vydaných deväť žltých kariet, čím sa formalizujú dialógy o riešení zistených nedostatkov[28].

[26] Články 31 a 32 nariadenia Rady (ES) č. 1005/2008.

[27] https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fishing-overview-of-existing-procedures-third-countries_en.pdf.

[28] Tamže.

Ak predbežne identifikovaná krajina nevyrieši nahlásené problémy, Komisia ju identifikuje ako nespolupracujúcu krajinu v boji proti NNN rybolovu (postup identifikácie, „červená karta“) bez ohľadu na jej medzinárodné záväzky.

Aj keď predbežná identifikácia nestanovuje žiadne sankcie, postup identifikácie má významné dôsledky vrátane zákazov obchodovania. Členské štáty sú povinné odmietnuť dovoz produktov rybolovu voľne žijúcich morských rýb ulovených plavidlami plaviacimi sa pod vlajkou príslušnej krajiny mimo EÚ.

Po identifikácii nasleduje návrh Komisie pre Radu na zaradenie krajiny do zoznamu nespolupracujúcich tretích krajín („postup zaradenia do zoznamu“).

Toto „zaradenie na čiernu listinu“ zahŕňa okrem opatrení na zákaz dovozu aj opatrenia, akými sú:

- zákaz nákupu rybárskych plavidiel z príslušnej krajiny,
- zákaz, aby tieto krajiny opätovne označili rybárske plavidlá vlajkou členského štátu,
- zákaz uzatvárania dohôd o prenájme,
- zákaz vývozu rybárskych plavidiel EÚ,
- zákaz uzatvárania súkromných obchodných dohôd s občanmi EÚ,
- zákaz spoločných rybolovných operácií s EÚ,
- prípadné vypovedanie platných dvojstranných rybárskych dohôd alebo partnerstiev a/alebo
- žiadne ďalšie rokovania s cieľom uzavrieť dvojstranné rybárske dohody alebo partnerstvá.

Od konca roku 2015 sa úspešne podarilo zrušiť jednu červenú kartu a vďaka významným reformám dosiahnutým v príslušnej krajine došlo k jej vyradeniu zo zoznamu. V rovnakom období boli vydané dve červené karty, čím sa formalizujú dialógy o najdôležitejších zistených nedostatkoch s následným zaradením príslušných krajín Radou do zoznamu[29]. V jednom prípade bolo potrebné vypovedať dohodu o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva podľa článku 38 nariadenia o NNN rybolove.

Vďaka spolupráci prostredníctvom dialógov s krajinami mimo EÚ sa dosahujú hmatateľné výsledky, čo vedie k lepšiemu riadeniu, a to najmä k:

- revidovaným právnym predpisom,
- prijatiu národných akčných plánov v súlade s medzinárodným akčným plánom FAO o NNN rybolove,
- posilneným sankciám,
- lepšej spolupráci, koordinácii a mobilizácii rôznych príslušných orgánov a
- politickému záväzku bojovať proti NNN rybolovu na najvyššej úrovni.

Procesy dialógu poskytujú krajinám rámec na vylepšenie systémov MCS prostredníctvom zlepšeného monitorovania rybolovných činností vrátane požiadaviek na systém monitorovania plavidiel (VMS) pre vnútroštátne flotily a flotily vo vzdialených vodách a inšpekčných a kontrolných postupov. Ako však ukazuje najnovšia žltá karta, nedostatok

[29] Tamže.

angažovanosti môže rýchlo viesť k zhoršeniu rámcov zavedených na boj proti NNN rybolovu, čo povedie k druhému udeľovaniu kariet.

- Budovanie siete spojencov

Boj proti NNN rybolovu si vyžaduje koordinovanú činnosť a žiadna krajina nemôže dosiahnuť úspech, ak bude konať sama. Zo skúseností vyplýva, že boj proti NNN rybolovu je oveľa účinnejší, ak existujú synergie na regionálnej úrovni a nie vtedy, ak krajiny konajú izolovane. Vždy, keď krajina posilní svoj systém kontrol NNN rybolovu, existuje riziko, že tí, ktorí porušujú pravidlá, sa môžu presunúť do iných krajín s menej prísnymi zákonmi a kontrolami.

Úspech preto spočíva v zapojení čo najväčšieho počtu krajín do neustáleho proaktívneho a obozretného prístupu k boju proti NNN rybolovu na medzinárodnej úrovni. Bolo zriadených niekoľko dvojstranných pracovných skupín pre NNN rybolov s hlavnými krajinami, ktoré vykonávajú rybolov. Slúžia ako platformy pre pravidelné výmeny a nadväzujú na príslušné opatrenia v oblasti boja proti NNN rybolovu.

EÚ[30] v súlade s vonkajším rozmerom spoločnej rybárskej politiky podporuje opatrenia v RFMO založené na zásadách a normách EÚ. EÚ spolu s ďalšími krajinami aktívne podporuje úsilie o posilnenie opatrení proti NNN rybolovu v RFMO vrátane vedenia krížového zoznamu plavidiel vykonávajúcich NNN rybolov medzi RFMO a ustanovení penalizujúcich štátnych príslušníkov zapojených do NNN rybolovu.

Komisia podporuje rôzne regionálne iniciatívy, napríklad vytvorenie siete pre NNN rybolov v Združení národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN), operačnej platformy na výmenu informácií v reálnom čase, ktorá veľmi praktickým spôsobom podporuje každodenné činnosti členov ASEAN. Spoluprácu s regionálnymi a subregionálnymi orgánmi posilňujú aj projekty budovania kapacít na regionálnej úrovni na podporu rozvoja a riadenia rybárstva vrátane zvyšovania kapacity v boji proti NNN rybolovu.

- Podpora systémov osvedčovania úlovkov

Dôležitá súčasť dialógov s krajinami mimo EÚ sa zameriava na ich systémy vysledovateľnosti pre dovozy a vývozy. Od krajín mimo EÚ sa vyžaduje, aby preukázali svoju schopnosť vydávať spoľahlivé osvedčenia o úlovkoch. V súlade s dobrovoľnými usmerneniami FAO pre systémy dokumentácie o úlovkoch Komisia vydáva odporúčania na zlepšenie a v niektorých prípadoch priamo na mieste poskytuje školenia týkajúce sa potvrdzovania osvedčení o úlovkoch EÚ a vykonávania súvisiacich kontrol.

- Podpora vykonávania dohody o opatreniach prístavných štátov

Dohoda o opatreniach prístavných štátov (PSMA) nadobudla účinnosť 5. júna 2016. EÚ schválila dohodu rozhodnutím Rady z 20. júna 2011[31].

30 Zastúpená Európskou komisiou.

31 ROZHODNUTIE RADY z 20. júna 2011 o schválení Dohody o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu a odrádzanie od nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu a na jeho odstránenie v mene Európskej únie (2011/443/EÚ).

Dohoda PSMA je prvou záväznou medzinárodnou dohodou, ktorá sa osobitne zameriava na NNN rybolov. Jej cieľom je predchádzať NNN rybolovu, odrádzať od neho a odstraňovať ho tým, že sa plavidlám vykonávajúcim činnosti NNN rybolovu zabráni využívať prístavy a vylodiť ich úlovky. Dohoda PSMA tak znižuje pohnútky týchto plavidiel pokračovať v prevádzke a zároveň blokuje prístup produktov rybolovu získaných z NNN rybolovu na domáce a medzinárodné trhy.

Počet zmluvných strán dohody PSMA je v súčasnosti viac ako 65. Je to skutočný úspech. K dohode PSMA pristúpilo a ratifikovalo ju niekoľko nových zmluvných strán – čiastočne vďaka dialógom s EÚ o NNN rybolove – zavedením reforiem svojich právnych systémov týkajúcich sa rybárstva.

Ratifikácia je však iba prvým krokom k uvedeniu tejto zmluvy do praxe. V dohode PSMA sa ustanovujú aj mechanizmy financovania pre rozvojové štáty, pričom technická pomoc a budovanie kapacít sa poskytujú prostredníctvom globálneho programu FAO na budovanie kapacít. EÚ a Komisia poskytujú finančné prostriedky na podporu tohto programu.

- Vplyv dialógov o NNN rybolove na krajiny SFPA

Existuje jasná súvislosť medzi úlohou dohôd EÚ o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva (SFPA)[32] s partnerskými krajinami a bojom EÚ proti NNN rybolovu. V súčasnosti existuje 20 dohôd SFPA s partnerskými krajinami v Atlantickom, Indickom a Tichom oceáne, z ktorých 13 má aktívne protokoly umožňujúce rybolovné činnosti.

SFPA podporujú ciele politiky NNN rybolovu prostredníctvom nástrojov vrátane programov budovania kapacít a školení a prostredníctvom zdokonaľovania systémov MCS vrátane systémov elektronického podávania správ atď. To má pozitívny vplyv v boji proti NNN rybolovu.

S cieľom zabezpečiť koherentnosť vonkajšieho rozmeru spoločnej rybárskej politiky Komisia navrhuje vypovedať všetky platné dvojstranné rybárske dohody alebo dohody o partnerstve v odvetví rybárstva, ak si krajina mimo EÚ neplní svoje záväzky v oblasti boja proti NNN rybolovu, ako je stanovené v článku 38 nariadenia o NNN rybolove.

Aj keď zaradenie tretej krajiny do zoznamu nespolupracujúcich krajín v oblasti NNN rybolovu (udelenie „červenej karty“) vedie k ukončeniu platnej SFPA, Komisia sa z vlastnej iniciatívy zdržiava obnovenia protokolov k dohodám SFPA s krajinami, ktoré neriešili nedostatky označené žltými kartami.

- Podpora pre krajiny mimo EÚ

Dialógy o NNN rybolove často sprevádzajú podporné programy z rôznych zdrojov.

EÚ v úzkom kontakte s FAO a so Svetovou bankou podporuje koordináciu medzi rôznymi poskytovateľmi podpory s cieľom zabezpečiť, aby sa poskytovala v rámci reakcie na zistené potreby. Tým by sa malo zabrániť aj zdvojovaniu podpory.

[32] https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements_sk.

EÚ a Komisia poskytujú finančné prostriedky v rámci globálneho programu FAO na budovanie kapacít. Tento program je určený na pomoc rozvojovým krajinám pri vykonávaní dohody o opatreniach prístavných štátov prostredníctvom technickej pomoci a budovania kapacít. Okrem toho Komisia často spolu s Európskou agentúrou pre kontrolu rybárstva (EFCA) poskytuje na základe konkrétnych požiadaviek niektorým krajinám mimo EÚ individualizované stretnutia zamerané na budovanie kapacít týkajúce sa osvedčovania úlovkov, nástrojov MCS a politiky.

S cieľom posilniť kontroly informácií v oblasti osvedčení o úlovkoch Komisia od roku 2016 pomáha agentúre EFCA a Európskej námornej bezpečnostnej agentúry (EMSA) aj pri vývoji nových funkcií v nástrojoch elektronického sledovania (integrované námorné služby agentúry EFCA). Účelom týchto funkcií je pomáhať pri odrádzaní od NNN rybolovu a zintenzívniť toto odrádzanie na celom svete (napr. na západnom pobreží Afriky a v severoatlantických a arktických oblastiach). Okrem toho Komisia pomáha agentúre EFCA prijať rôzne opatrenia zamerané na budovanie kapacít inšpektorov pre rybolov v krajinách mimo EÚ.

EÚ poskytuje finančné prostriedky vyčlenené na rozvoj Afrike, Tichému oceánu a regiónu Indického oceánu na podporu rozvoja a riadenia udržateľného rybárstva. Patria sem opatrenia na pomoc pri posilnení ich kapacít v boji proti NNN rybolovu. EÚ konkrétne poskytla viazané prostriedky vo výške:

- 35 miliónov EUR pre tichomorské štáty AKT v rámci programu morského partnerstva medzi Tichomorím a Európskou úniou (PEUMP)[33],
- 15 miliónov EUR pre západnú Afriku v rámci programu zlepšenej regionálnej správy rybárstva v západnej Afrike (PESCAO)[34] a
- 28 miliónov EUR pre región Indického oceánu v rámci programu ECOFISH[35].

Pokiaľ ide o program PEUMP, rozpočet vyčlenený na opatrenia zamerané na boj proti NNN rybolovu je 3,9 milióna EUR. Uvedené opatrenia sú určené na zlepšenie monitorovania, kontroly a dohľadu nad oceánskym aj pobrežným rybolovom, právnych predpisov, prístupu k informáciám (transparentnosť) a účinného riadenia morskej oblasti.

V prípade programu PESCAO je plánovaná suma na opatrenia a projekty v oblasti NNN rybolovu 7,9 milióna EUR. Opatrenia v rámci tohto projektu zahŕňajú technickú pomoc, ktorú koordinovaným spôsobom poskytuje Európska agentúra pre kontrolu rybárstva (EFCA) Subregionálnej komisii pre rybárstvo (SRFC), Výboru pre rybolov v stredozápadnom Guinejskom zálive (FCWC) a ich členským krajinám s využitím skúseností získaných v kontexte EÚ. Konkrétne v roku 2019 agentúra EFCA uskutočnila päť školení v regióne týkajúcich sa monitorovania, kontroly a dohľadu nad rybárstvom, ako aj inšpekcií a používania VMS, AIS, rádiovej komunikácie a satelitného snímania. Okrem toho v jednej krajine poskytla podporu pri revízii právnych predpisov v oblasti rybárstva a prijatí národného akčného plánu na boj proti NNN rybolovu v inej krajine. Prostredníctvom programu PESCAO zorganizovala komisia SRFC v roku 2019 tri spoločné kontrolné kampane s účasťou najmenej troch členských krajín a podporou agentúry EFCA a francúzskeho námorníctva. Výsledkom bolo 157 inšpekcií. Program

[33] Financované v rámci 11. Európskeho rozvojového fondu (ERF), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.058.01.0001.01.ENG.

[34] Tamže.

[35] Tamže.

PESCAO bude podporovať zavedenie regionálnych systémov VMS v dvoch subregiónoch, čím sa výrazne zvýši ich kapacita v boji proti NNN rybolovu.

Program ECOFISH obsahuje osobitný pilier na zvýšenie kapacity v boji proti NNN rybolovu v západnom Indickom oceáne. Na projekty, ktorých cieľom je poskytnúť inšpektorom pre rybolov školenia, umožniť účasť na spoločných hliadkach a uľahčiť používanie a výmenu údajov VMS na regionálnej úrovni, je vyčlenených 4,4 milióna EUR[36].

EÚ takisto podporuje partnerské krajiny pri zabezpečovaní riadneho vykonávania systému osvedčovania úlovkov, napríklad prostredníctvom seminárov organizovaných pracovnými skupinami pre NNN rybolov s hlavnými krajinami mimo EÚ, ktoré vykonávajú rybolov.

2.3. Ďalšie rámce medzinárodnej spolupráce a spolupráca so zainteresovanými stranami

V posledných rokoch sa na celom svete výrazne zvýšilo povedomie o význame boja proti NNN rybolovu. NNN rybolov sa stal opakovanou témou na fórach, ako napr. G20, G7 a ekonomické fórum v Davose.

Komisia zintenzívňuje spoluprácu a koordináciu s medzinárodnými partnermi, akými sú Svetová banka, FAO, Interpol a Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC), s cieľom zabezpečiť vzájomnú konzistenciu prijatých opatrení a vytvoriť synergie v oblasti spolupráce EÚ s konkrétnymi krajinami mimo EÚ.

Vďaka štruktúrovanej spolupráci s námornými silami pod vedením EÚ (EU NAVFOR)[37] sa zlepšuje identifikácia NNN rybolovu v oblasti Afrického rohu. Koordinácia s opatreniami prijatými v rámci agendy námornej bezpečnosti EÚ je prínosná aj z hľadiska štruktúrovanej reakcie na potenciálne hrozby týkajúce sa NNN rybolovu a súvisiace trestné činy na mori.

Jedným typom fóra pre prebiehajúcu spoluprácu a výmeny so zainteresovanými stranami sú poradné rady pre trhy a diaľkové flotily. Komisia okrem toho dostáva upozornenia a údaje od mimovládnych organizácií (MVO) o podozrení na činnosti NNN rybolovu v rôznych častiach sveta. Ďalej vedie pravidelný dialóg s MVO o otázkach týkajúcich sa NNN rybolovu.

MVO takisto zohrávajú dôležitú úlohu v boji proti NNN rybolovu. Vykonávajú rôzne iniciatívy určené na pomoc krajinám, na ktoré sa vzťahujú dialógy o NNN rybolove, v oblasti ich snáh o prispôsobenie sa. Pomáhajú napríklad identifikovať výzvy a možné riešenia. Ich podpora zásadne ovplyvňuje správanie prevádzkovateľov a rozhodovanie

[36] Príloha 2 k rozhodnutiu Komisie o ročnom akčnom programe na rok 2018 v prospech východnej a južnej Afriky a Indického oceánu, ktorý sa má financovať z 11. európskeho rozvojového fondu.

[37] Na základe informácií poskytnutých od EU NAVFOR Komisia analyzuje pozorovania a záznamy leteckých snímok plavidiel, ktoré môžu vykonávať rybolov a činnosti spojené s rybolovom, najmä činnosti, ktoré by sa mohli považovať za porušujúce príslušné pravidlá ochrany a riadenia, a posiela ich Komisii pre tuniaky z Indického oceánu.

spotrebiteľov. MVO okrem toho poskytujú užitočné informácie o podozreniach na činnosti NNN rybolovu, ktoré Komisia podľa potreby kontroluje.

3. Hlavné výzvy pri vykonávaní nariadenia o NNN rybolove

3.1. Vykonávanie v rámci EÚ

Pokiaľ sa budú opatrenia a sankcie za závažné porušenia medzi vlajkovými členskými štátmi, ktoré si vykladajú pravidlá presadzovania rozdielne, líšiť, úplne rovnaké podmienky v EÚ sa nedosiahnu. S cieľom riešiť tento problém návrh Komisie na revíziu systému EÚ na kontrolu rybárstva objasňuje, posilňuje a harmonizuje ustanovenia o presadzovaní, ktoré sú v súčasnosti stanovené v súčasnom nariadení o kontrole, ako aj v nariadení o NNN rybolove. Bude dôležité, aby spoluzákonodarcovia dospeli k dohode, ktorá tento cieľ zaručí.

Rovnako je potrebné, aby sa touto revíziou stanovil právny základ pre povinné používanie osvedčenia o úlovku (CATCH) v digitálnej podobe s cieľom maximalizovať efektívnosť systému. Na technickejšej úrovni treba zabezpečiť jeho interoperabilitu s ostatnými prostrediami informačných technológií v rámci EÚ (napr. umožniť výmenu elektronických osvedčení medzi všetkými colnými správami EÚ – CERTEX), ako aj s prostrediami informačných technológií na kontrolu rybárstva v krajinách mimo EÚ, a to pokiaľ možno prostredníctvom jediného riešenia[38]. Systém CERTEX by mohol pomôcť uľahčiť medziagentúrnu spoluprácu a krížové kontroly dovozu.

- Dialógy s krajinami mimo EÚ

Hlavnou výzvou, ktorá sa často vyskytuje pri vykonávaní nariadenia o NNN rybolove vo vzťahu ku krajinám mimo EÚ, je získať dostatok politickej vôle na revíziu právnych rámcov a ich zosúladenie s príslušnými medzinárodnými záväzkami. V tejto súvislosti je kľúčové určiť odstrašujúce, primerané a okamžité opatrenia a sankcie s cieľom zabezpečiť, aby páchatelia nemali zisk z činností NNN rybolovu.

Po zavedení právneho rámca je hlavnou výzvou jeho účinné a proaktívne vykonávanie. To si vyžaduje čas, zdroje, vôľu, zručnosti a odborné znalosti. Je preto potrebné zabezpečiť technickú pomoc a finančnú podporu poskytovanú špecializovanými agentúrami. Financovanie takéhoto budovania kapacít by sa malo koordinovať, aby sa zabránilo zbytočnému zdvojovaniu úsilia. V tejto súvislosti zo skúseností vyplýva, že je potrebné, aby sa prokurátori, sudcovia a iní zamestnanci v oblasti práva dozvedeli viac o osobitostiach právnych predpisov v oblasti rybárstva, ako aj o súvisiacich povinnostiach týkajúcich sa monitorovania, kontroly a dohľadu (MCS). Budovanie kapacít poskytované prostredníctvom špecializovaných agentúr organizácií OSN, akými sú FAO, UNODC alebo INTERPOL, predstavuje jedinečnú príležitosť na zabezpečenie toho, aby boli páchatelia zbavení výhod z ich nezákonných činností.

[38] V tejto súvislosti v súčasnosti vykonáva dôležitú prácu UN/CEFACT (Centrum OSN pre uľahčovanie obchodu a elektronické podnikanie) s cieľom preskúmať možnosti použitia formátu FLUX.

Ďalšou výzvou, ktorá sa vzťahuje na dlhšie časové obdobie, je zabrániť recidíve. Hlavným cieľom, ktorý sa má v tejto súvislosti dosiahnuť, je udržiavanie potrebnej politickej vôle.

- Posilnenie medzinárodnej správy v boji proti NNN rybolovu

Jednou z hlavných výziev v nasledujúcich rokoch bude pokračujúca ratifikácia a účinné a úplné vykonávanie dohody PSMA všetkými zmluvnými stranami. EÚ usporiada tretie zasadnutie zmluvných strán dohody PSMA v Bruseli. Toto veľmi dôležité mnohostranné zasadnutie bude vôbec prvou príležitosťou na preskúmanie a posúdenie účinnosti dohody. FAO pri tejto príležitosti bude prezentovať aj súčasný stav vývoja globálneho systému výmeny informácií (Global Information Exchange System) s cieľom uľahčiť výmeny informácií o odopretí prístupu do prístavu a výsledkoch inšpekcií medzi zmluvnými stranami dohody. Vývoj informačných technológií bude opäť predstavovať príležitosť aj výzvu, pokiaľ ide o interoperabilitu s ostatnými rámcami informačných technológií.

V rámci RFMO je výzvou dosiahnuť zhodu medzi zmluvnými stranami v oblasti opatrení boja proti NNN rybolovu, najmä pokiaľ ide o vedenie krížového zoznamu plavidiel vykonávajúcich NNN rybolov medzi RFMO, vývoj ustanovení voči štátnym príslušníkom zapojeným do NNN rybolovu a transparentnejšie pravidlá týkajúce sa skutočného vlastníctva plavidiel.

Ďalšia hlavná výzva vzniká v súvislosti s vlajkovými štátmi, ktoré „predávajú“ svoje vlajky prevádzkovateľom z krajín mimo EÚ. Tieto štáty, ktorých vlajky sa často označujú ako „lacné vlajky“, často nedokážu vykonávať právomoc alebo účinnú kontrolu nad plavidlami zaregistrovanými pod ich vlajkou. Dôležitou výzvou je zaručiť, aby tieto krajiny dodržiavali svoje zodpovednosti vlajkového štátu podľa medzinárodného práva týkajúceho sa rybárstva a aby zaručili lepšiu spoluprácu medzi kontrolnými orgánmi pre rybárstvo a orgánmi zodpovednými za registráciu rybárskych plavidiel (vrátane chladiacich prepravných plavidiel a zásobovacích plavidiel).

Kľúčom k zabezpečeniu lepšej kontroly a odradeniu od možného NNN rybolovu je transparentnosť. Je potrebné verejne sprístupniť viac informácií o platných pravidlách a príslušných plavidlách. Všetky krajiny sú povinné zverejniť vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa riadenia a ochrany svojich zdrojov a podmienok vykonávania činností rybárskych plavidiel, ktoré sa plavia pod ich vlajkou, a plavidiel z krajín mimo EÚ, ktoré vykonávajú rybolovné činnosti v ich vodách (vrátane verejných registrov flotíl, licencií a oprávnení na rybolov a účasti na globálnom registri FAO na evidenciu rybárskych plavidiel, chladiacich prepravných plavidiel a zásobovacích plavidiel). Je potrebné vytvoriť transparentnejšie dohody o prístupe k rybolovným zdrojom než sú dohody EÚ o partnerstve v odvetví udržateľného rybárstva (SFPA)[39].

[39] Dohody SFPA podpísané Európskou úniou zaväzujú partnerské krajiny zverejniť svoje dvojstranné dohody s ostatnými partnermi a uplatňovať zásady nediskriminácie.

- Spolupráca a koordinácia

Porušovanie ľudských práv a pracovných práv v odvetví rybárstva je často spojené s NNN rybolovom. Uplatňovanie nariadenia o NNN rybolove môže pomôcť odhaliť takéto zneužívania. Zo skúseností okrem toho vyplýva, že vylepšené štruktúry a nástroje na kontrolu rybárstva vedú k zlepšeniu v boji proti porušovaniu ľudských a pracovných práv. Samotné nariadenie o NNN rybolove však nie je správnym nástrojom na riešenie týchto porušení, jeho pôsobnosť je jednoznačne obmedzená na NNN rybolov, ako sa vymedzuje v medzinárodnom práve. Tieto rozsiahlejšie výzvy si preto vyžadujú odlišný a vhodný právny rámec.

Politika boja proti NNN rybolovu čoraz viac spolupracuje s pracovnou, colnou, obchodnou a dopravnou politikou, zdravotnými požiadavkami, potlačovaním podvodov a trestných činov, akými sú daňové úniky alebo pranie špinavých peňazí. Silnejšia vnútorná koordinácia (medzi rôznymi útvarmi Komisie a s ESVČ) pomáha Komisii vytvoriť synergie a zvýšiť účinnosť. V tomto úsilí sa musí pokračovať, je tu však ďalšia výzva: zabezpečiť vhodné kanály pre spoluprácu a koordináciu na medzinárodnej úrovni. Ďalej by sa mala podporovať medziagentúrna spolupráca na úrovni členských štátov.

4. Závery

Nariadenie o NNN rybolove naďalej poskytuje komplexný a účinný rámec v oblasti boja proti NNN rybolovu v rámci EÚ. Je to jedinečný systém: na jednej strane bráni vstupu produktov, ktoré pochádzajú z NNN rybolovu, na trh EÚ. Na druhej strane dialógy s krajinami mimo EÚ znásobujú úsilie zamerané na boj proti NNN rybolovu na celom svete.

Systém udeľovania kariet podľa nariadenia o NNN rybolove sa stal medzinárodne uznávaným nástrojom na dosiahnutie pokroku v boji proti NNN rybolovu a pritiahnutie väčšej pozornosti venovanej tejto hrozbe na celom svete. Za svoj úspech vďačí čiastočne skutočnosti, že systém vytvorený nariadením o NNN rybolove nestanovuje pre krajiny mimo EÚ žiadne normy EÚ. Namiesto toho jednoducho zaisťuje, aby dodržiavali svoje záväzky podľa medzinárodného práva ako vlajkové, prístavné, pobrežné a trhové štáty.

Na dosiahnutie čiastkového cieľa udržateľného rozvoja č. 14.4, ktorým je odstránenie NNN rybolovu, a splnenie našich záväzkov v rámci Európskej zelenej dohody, je v záujme EÚ na celom svete podporovať systém osvedčovania úlovkov i systém udeľovania kariet ako silných nástrojov v boji proti NNN rybolovu. To musí byť sprevádzané snahou o odstránenie rozdielov v riadení na regionálnej a globálnej úrovni a o zvýšenie kapacity krajín mimo EÚ bojovať proti NNN rybolovu.

Pre ďalšie zlepšovanie kapacity nariadenia o NNN rybolove a rámca EÚ na zamedzenie NNN rybolovu, boj proti nemu a jeho odstránenie je dôležité urýchlene prijať a vykonávať revidovaný systém EÚ na kontrolu rybárstva vrátane digitalizácie systému osvedčovania úlovkov.